

VÝZNAMNÉ ŽIVOTNÉ JUBILEUM PROF. RNDr. JAROMÍRA DEMKA, DrSc.

Michal Zaťko, Zora Machová

*Katedra fyzickej geografie a geoekológie, Univerzita Komenského v Bratislave,
Prírodovedecká fakulta, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava 4*

Abstract: Professor Jaromír Demek, one of the best known Czech and Czechoslovak geographers, celebrated his 70th birthday anniversary on August 14, 2000. He contributed importantly to the development of Czech, Slovak and in some directions also world geography. The contribution appreciates his extraordinary scientific, research, teaching, organizer and publication activity mainly in geomorphology, geoecology, theoretical and regional geography. A list of some of his most important works is enclosed.

V auguste 2000 sa dožil 70. narodenín prof. RNDr. Jaromír Demek, DrSc., jeden z najznámejších českých i česko-slovenských geografov, ktorý významne prispel k rozvoju modernej českej i slovenskej a v niektorých smeroch aj svetovej geografie.

Prof. RNDr. Jaromír Demek, DrSc. sa narodil 14. augusta 1930 v obci Sokolnice v okrese Brno-vidiek. Stredoškolské vzdelanie získal na Štátnom učiteľskom ústave v Brne v rokoch 1944 – 1948, vysokoškolské na Pedagogickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne, ktorú absolvoval v roku 1951 s aprobáciou prírodopis, zemepis, chémia. Po zložení diferencných skúšok absolvoval Prírodovedeckú fakultu Masarykovej univerzity v odbore fyzická geografia v roku 1952. Už v tomto období sa prejavujú u jubilanta mimoriadne vedecké schopnosti a záujem o geografiu, najmä fyzickú, pretože v roku 1952 vykonal rigorózne skúšky a obhájil rigoróznú prácu na tému „Geomorfologické pomery povodí horní Bobravy“ a získal titul RNDr. V roku 1956 získal vedeckú hodnosť kandidáta geografických vied (CSc.) obhájením dizertačnej práce „Geomorfologie povodí Svitavy mezi Blanskem a Bílovicemi“. Doktorskú dizertačnú prácu „Kryoplanační terasy, jejich geografické rozšíření, vznik a vývoj“ obhájil v roku 1973 a vedecký titul doktora geografických vied (DrSc.) mu udelilo predsedníctvo Slovenskej akadémie vied v tom istom roku. Za docenta bol menovaný v roku 1966 na Prírodovedeckej fakulte MU v Brne a za profesora fyzickej geografie v roku 1992 na Univerzite Palackého v Olomouci.

Po absolvovaní učiteľského štúdia na Pedagogickej fakulte MU v roku 1951 krátky čas učil na strednej škole v Lednici. Od roku 1952 popri štúdiu na Prírodovedeckej fakulte MU pôsobil v praxi na Štátnom ústave pre projektovanie závodov ľahkého priemyslu v Zlíne vo funkcii mladšieho geológa a v rokoch 1955 – 1958 v Centroprojekte, n. p. v tom istom meste ako starší geológ. Skúsenosti získané na týchto pracoviskách dokázal tvorivo využiť vo svojej neskoršej vedeckej a pedagogickej práci. Od 1. decembra 1958 pracoval v Kabinete pre geomorfológiu ČSAV v Brne, od roku 1962 ako jeho vedúci. Po vzniku Geografického ústavu ČSAV od 1. januára 1963 až do roku 1978 bol jeho riaditeľom.

V novembri 1978 prof. Demek prešiel na Prírodovedeckú fakultu MU v Brne, kde ako docent bol poverený vedením Katedry geografie, neskôr oddelenia ekonomickej a regionálnej geografie. Tu pôsobil do roku 1987. V rokoch 1987 až 1995 bol vedúcim Katedry geografie a didaktiky geografie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci. Od roku 1997 pôsobí ako profesor na Katedre geografie Pedagogickej fakulty MU v Brne, na ktorej v roku 1948 začínal štúdium geografie.

Vedecko-výskumnou činnosťou prof. J. Demek zasiahol do viacerých oblastí fyzickej geografie a všetky obohatil o významné nové poznatky. Medzi stovkami vedeckých prác jubilanta najpočetnejšie sú zastúpené práce s geomorfologickou problematikou. Ide najmä o práce venované vývoju svahov v rôznych klimatických a geologických podmienkach, problematike kryoplanačných terás a kryopedimentov, ako aj štúdie o zarovnaných povrchoch. V tejto oblasti je veľmi plodná jeho spolupráca s Tadeášom Czudkom. Medzinárodné uznanie získali okrem iného rozpracovaním teórie etchplénu a jej aplikáciou na oblasť Českej vysočiny. Veľkú pozornosť venoval prof. Demek problematike geomorfologického mapovania. Medzinárodným prejavom uznania jeho prínosu k tejto problematike bolo aj to, že tri funkčné obdobia bol predsedom komisie pre geomorfologické mapovanie pri Medzinárodnej geografickej únii (IGU). Práca tejto komisie bola vždy vysoko hodnotená na všetkých príslušných svetových kongresoch IGU. Vydala viacero metodických príručiek a monografií o geomorfologickom mapovaní v rôznych mierkach, knihu o geomorfológii Európy, organizovala vydávanie geomorfologickej mapy Európy v mierke 1 : 2 500 000.

Prof. J. Demek významne prispel aj k rozvoju všeobecnej fyzickej geografie najmä v oblasti geoekológie a životného prostredia. Veľké uznanie získali jeho práce venované aplikácii všeobecnej teórie systémov na fyzickogeografickú problematiku. Jeho monografia „Systémová teorie a studium krajiny“ (1974) bola preložená do ruštiny a vyšla v Moskve v roku 1977. Prof. Demek sa mnoho rokov systematicky venoval problematike životného prostredia. Okrem iného bol vedúcim autorského kolektívu, ktorý spracoval a vydal syntézu životného prostredia Českej republiky, ktorá vyšla v troch vydaniach. Inicioval mapovanie životného prostredia Českej republiky v rôznych mierkach, je autorom viacerých máp o kvalite životného prostredia i prác o geografickej prognóze životného prostredia.

Prof. Demek vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa nezamierava len na problematiku fyzickej geografie a geoekológie, ale významne rozvíja aj teoretickú a regionálnu geografiu. Desiatky jeho prác z tejto oblasti majú široký ohlas nielen v českej a slovenskej geografii, ale i v zahraničí, kde mnohé aj vyšli. Jeho práce „Teoretická

geografie: princípy a problémy“ (1974), „Teorie a metodologie současné geografie“ (1978) a „Úvod do štúdia teoretickej geografie“ (1987) sa stali základom k rozvíjaniu rôznych teoreticko-metodologických problémov v našej geografii, ako fyzickej, tak aj humánnej a regionálnej.

Vedecko-výskumná činnosť prof. J. Demka je veľmi úzko spojená s pedagogickou. Svoje bohaté vedecké poznatky a skúsenosti odovzdáva študentom nielen na prednáškach, seminároch a pri vedení diplomových prác, ale aj vo vysokoškolských učebniciach a skriptách, ktoré majú vysokú vedeckú i didaktickú úroveň. Prof. Demek v nich tvorivo aplikuje okrem vlastných aj najnovšie poznatky zo zahraničnej geografickej literatúry, pretože vynikajúco ovláda viacero svetových jazykov. Je veľmi cenné, že prof. Demek sa v posledných rokoch venuje tvorbe učebníc geografie aj pre základné a stredné školy. Geografii aj tomuto typu škôl, ako v Československu, tak aj teraz v Českej republike venoval i venuje veľkú pozornosť nielen svojim podielom na príprave učebníc, ale aj aktívnou účasťou na podujatiach, ktoré súvisia so zvyšovaním odbornej a didaktickej úrovne geografie. Treba vyzdvihnúť, že geografii na základných a stredných školách venoval primeranú pozornosť aj v čase, keď bol úplne viazaný vedecko-výskumnou a organizačnou činnosťou či už na Geografickom ústave ČSAV alebo na vysokej škole.

Veľmi záslužná je aj organizátorská činnosť jubilanta. Jeho riadiace a organizačné schopnosti a odborné vedomosti sa pozitívne prejavovali na všetkých pracoviskách, ktoré viedol. Pod jeho vedením sa rozvinul Geografický ústav ČSAV v Brne na významné a medzinárodne uznávané geografické pracovisko v Československu. Ústav koordinoval celý rad významných vedecko-výskumných úloh, podieľal sa na príprave a vydávaní takých diel ako bol Atlas ČSSR, súbor máp regionalizácie Českej republiky v mierke 1 : 500 000, zabezpečoval vydávanie vynikajúcich monografií a vedeckých štúdií v periodiku *Studia Geographica* a podobne.

Medzinárodné uznanie výsledkov vedeckej a organizátorskej práce prof. J. Demka sa okrem iného prejavuje v tom, že pôsobil v rôznych komisiách Medzinárodnej geografickej únie (IGU) i Medzinárodnej speleologickej únie a v redakčných radách zahraničných časopisov. V roku 1963 bol členom korešpondentom subkomisie pre geomorfologické mapovanie IGU a členom korešpondentom komisie pre vývoj svahov IGU, v rokoch 1968 – 1980 prezidentom komisie geomorfologického výskumu a mapovania IGU a v rokoch 1984 – 1989 členom komisie pre výchovu Medzinárodnej speleologickej únie. V rokoch 1963 – 1990 bol členom viacerých medzinárodných redakčných rád – *Catena*, *GeoJournal*, *Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica*, *Životné prostredie*, *Geografický časopis* a v súčasnosti *Earth Surface Processes and Landforms*.

Uznaním prínosu pre rozvoj geografie prof. J. Demka je jeho zvolenie za čestného člena mnohých vedeckých spoločností doma i v zahraničí. Je čestným členom Českej geografickej spoločnosti, Českej speleologickej spoločnosti, Slovenskej geografickej spoločnosti, Maďarskej geografickej spoločnosti, Bulharskej geografickej spoločnosti, Geografickej spoločnosti v Mníchove, Speleologickej spoločnosti Kuby.

Prof. J. Demek významne prispel aj k rozvoju slovenskej geografie nielen svojimi vedeckými prácami, ale aj úzkou spolupracou so všetkými geografickými pracoviskami, najmä s Geografickým ústavom SAV a katedrami geografie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, a to od začiatku svojej vedeckej činnosti až po

súčasnosť. Aktívne sa zúčastňoval a zúčastňuje takmer všetkých vedeckých konferencií a iných podujatí, ktoré organizujú naše pracoviská a Slovenská geografická spoločnosť. Veľmi ochotne prijímal úlohu oponenta doktorských, kandidátskych a doktorandských prác, člena komisií, resp. oponenta pri habilitačnom a inauguračnom pokračovaní našich pracovníkov. Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave túto jeho činnosť ocenila udelením zlatej medaily Prírodovedeckej fakulty pri príležitosti jeho 70. narodenín.

Publikačná činnosť prof. J. Demka je mimoriadne bohatá a rôznorodá. Zahŕňa spolu takmer 600 titulov – monografie, vedecké a odborné práce, vysokoškolské učebnice a učebné texty, učebnice geografie pre stredné a základné školy a pod. Citácie jeho prác sa pravidelne uvádzajú vo všetkých významných geografických a príbuzných časopisoch. V Českej a Slovenskej republike nenájdeme geografický časopis alebo zborník, kde by sa necitovali jeho práce. Uvádzaný zoznam publikácií prof. J. Demka predstavuje len časť, asi jednu tretinu z jeho doterajšej publikačnej činnosti.

Je šťastím pre českú, ale i slovenskú geografiu, že prof. RNDr. Jaromír Demek, DrSc. i v súčasnosti prekypuje vynikajúcou pracovnou aktivitou a produktivitou. Svojimi bohatými poznatkami a skúsenosťami neustále prispieva k rozvoju najnovších svetových trendov v geografii, ktoré odovzdáva nastupujúcej generácii geografov nielen početnými publikáciami a vystúpeniami na rôznych vedeckých podujatiach, ale aj svojou pedagogickou činnosťou a prípravou mladých vedeckých pracovníkov a učiteľov geografie. Celá slovenská geografická obec úprimne žela prof. RNDr. Jaromírovi Demkovi, DrSc. dobré zdravie, aby ešte veľa rokov mohol prispievať k rozvoju našej geografie.

Zoznam vybraných publikácií prof. RNDr. Jaromíra Demka, DrSc. (tučným sú vyznačené knižné tituly)

- Srovnání hustoty říční sítě v Moravském krasu, Brněnské vyvěřelině a na Dražanské vrchovině. Sborník Československé společnosti zeměpisné, LVII. Praha, 1953, s. 65-68.
- Hustota říční sítě v Jihoslovenském krasu. Sborník Československé společnosti zeměpisné LVII. Praha, 1953, s. 85-88.
- Geomorfologické poměry obce Sněžné na Českomoravské vrchovině. Sborník České společnosti zeměpisné, LIX. Praha, 1954, s. 26-29.
- Zachované tvary staršího erozního cyklu v Moravskoslezských Beskydech. (Spoluautor Macka, M.) Geografický časopis 6. Bratislava, 1954, s. 237-238.
- Ke geomorfologii dolní Brtnice. Rozpravy Brněnské základny ČSAV, XXVII (2). Brno, 1955, s. 1-12.
- Příspěvek ke geomorfologickým poměrům povodí Rohozenského potoka. Sborník Československé společnosti zeměpisné, LX. Praha, 1955, s. 186-194.
- Periglaciální jevy na severním svahu Želenického vrchu u Bíliny. (Spoluautor Czudek, T.) Časopis pro mineralogii a geologii II. Praha, 1957, s. 115-120.
- Příspěvek k poznání teras řeky Moravy u Strážnice a Holiče. (Spoluautor Vilšer, M.) Sborník Československé společnosti zeměpisné 62 (3). Praha, 1957, s. 193-205.

- Složení vátých a terasových písků z východního okolí Pardubic. Sborník Československé společnosti zeměpisné 63 (3). Praha, 1958, s. 210-214.
- Zpráva o geomorfologickém výzkumu stavenišť v okolí Bechyně. Sborník Československé společnosti zeměpisné 64 (1). Praha, 1959, s. 1-5.
- Geomorfologické poměry Nejdeckého potoka. (Spoluautor Czudek, T.) Práce Brněnské základny ČSAV XXXI (8). Brno, 1959, s. 1-34.
- Formy zvětrávání a odnos žuly v Krumlovském lese jihozápadně od Brna. Časopis pro mineralogii a geologii V. Praha, 1960, s. 240-246.
- Problémy eroze půdy a ochrany krajiny v území jihozápadně od Brna. Ochrana přírody 15. Praha, 1960, s. 132-136.
- Periglaciální rysy v reliéfu Dyjskosvrateckého úvalu. Geografický časopis 12 (3). Bratislava, 1960, s. 161-173.
- Periglaciální jevy u Božičan na Karlovarsku. (Spoluautor Elgart, M.) Časopis pro mineralogii a geologii 5. Praha, 1960, s. 167-174.
- Pseudoškrapy v žule. Geografický časopis 12 (2). Bratislava, 1960, s. 128-130.
- Formy fosilního krasovění v podloží glaciálních usazenin u obce Supíkovice ve Slezsku. (Spoluautor Czudek, T.) Časopis Slezského muzea 21 (4). Opava, 1960, s. 588-591.
- Současná geomorfologie a směry jejího vývoje. Dějepis a zeměpis ve škole 4 (1961-62). Praha, 1961, s. 45-57.
- Nové poznatky o rozšíření neogenu v Krumlovském lese jihozápadně od Brna. Časopis pro mineralogii a geologii VI. Praha, 1961, s. 15-18.
- Význam pleistocenní kryoplanace na vývoj povrchových tvarů České vysočiny. (Spoluautor Czudek, T.) Anthropos 14 (N.S. 6). Brno, 1961, s. 57-69.
- Formy zvětrávání a odnosu pískovců v Hostýnských vrších a Chříbech. (Spoluautori Czudek, T., Stehlík, O.) Časopis pro mineralogii a geologii, VI. Praha, 1961, s. 262-267.
- Eroze půdy a vývoj svahů v současných podmínkách ve střední části ČSSR. (Spoluautorka Seichterová, H.) Sborník Československé společnosti zeměpisné 67 (1). Praha, 1962, s. 25-38.
- Periglaciální jevy v Lysické sníženině na Moravě a jejím okolí. (Spoluautor Štelcl, O.) Anthropozoikum X. Praha, 1962, s. 53-60.
- Periglaciální jevy ve spraších střední části Hornomoravského úvalu. (Spoluautori Czudek, T., Panoš, V., Seichterová, H.) Anthropozoikum I I. Praha, 1962, s. 185-195.
- Hangforschung in der Tschechoslowakei. Nachrichten der Akademie der Wissenschaften in Göttingen II. Math.-physik. Klasse 9. Göttingen, 1963, s. 99-138.
- Návrh koncepce a legendy přehledné geomorfologické mapy ČSSR. (Spoluautor Czudek, T.) Sborník Československé společnosti zeměpisné 68. Praha, 1963, s. 239-256.
- The Pleistocene. Rhythmically Bedded Slope Sediments in the Hornomoravský úval (The Upper Moravian Graben). (Spoluautori Czudek, T., Panoš, V., Seichterová, H.) Sborník geologických věd Anthropozoikum I. Praha, 1963, s. 75-100.
- Altiplanation terraces in Czechoslovakia and their origin. Jurnal of the Czechoslovak Geographical Society, Congress Supplement London. Praha, 1964, s. 55-65.
- Castle koppies and tors in the Bohemian Highland (Czechoslovakia). Biuletyn Periglacialny 14. Łódź, 1964, s. 195-216.

- Slope development in granite areas of Bohemian Massif (Czechoslovakia). Fortschritte der internationalen Hangforschung. Zeitschrift für Geomorphologie, Supplementband 5. Berlin, 1964, s. 82-106.
- Pleistozäne periglaziale Vorgänge und ihr Einfluss auf das Tieflandsrelief in Mähren. Report of the VIth International Congress on Quaternary, Warsaw 1961, IV. Łódź, 1964, s. 41-54.
- Formy zvětrávání a odnosu žuly a jejich závislost na podnebí. (S kolektivom) Rozpravy Československé akademie věd, ř. MPV, 74 (9). Praha, 1964, s. 1-59.
- Pleistozäne deluviale Ablagerungen und die Hangentwicklung in einigen Gebieten der Tschechoslowakei. Sborník geologických věd Anthropolozikum 2. Praha, 1964, s. 7-26.
- Zpráva o výzkumu vývoje svahů moravských Karpat v pleistocénu. Zprávy Geografického ústavu ČSAV v Brně 6 (135B). Brno, 1964, s. 1-3.
- Geomorfologie českých zemí.** (S kolektivom autorov) Nakladatelství ČSAV, Praha, 1965, 332 s.
- Generalization on Geomorphological Maps. Progress Made in Geomorphological Mapping. Geografický ústav ČSAV v Brně. Zprávy o vědeckých výzkumech 9. Brno, 1965, s. 36-72.
- Tertiary Elements in the Relief of the Outer Carpathians in Moravia. (Spoluautori Czudek, T., Stehlík, O.) In: Mazúr, E., Stehlík, O. Eds.: Geomorphological Problems of Carpathians. I. Evolution of the relief in Tertiary. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 1965, s. 55-90.
- Study of the development of the Carpathian's relief in Moravia. (Spoluautori, Czudek, T., Stehlík, O.) Geographica Polonica 9. Warszawa, 1965, s. 35-51.
- Contribution to the problem of slope development of the Moravian Carpathians in the Pleistocene Period. Geomorphological Problems of Carpathians II. Geographica Polonica 10. Warszawa, 1966, s. 149-172.
- Zpráva o studiu kryogenních jevů v Jakutsku. Sborník Československé společnosti zeměpisné 72 (2). Praha, 1967, s. 99-114.
- Cryoplanation terraces in Yakutia. Biuletyn Peryglacjalny 17. Łódź, 1968, s. 91-116.
- Comparison of Cryoplanation Terraces in Siberia and Europe. Przegląd Geograficzny XL (2). Warszawa, 1968, s. 363-370.
- Cryoplanation terraces, their geographical distribution, genesis and development. Rozpravy Československé akademie věd, ř. MPV 79 (4). Praha, 1969, s. 1-80.
- Periglacialzone, Löss und Paleolithikum der Tschechoslowakei.** (Spoluautor Kukla, J.) Geografický ústav ČSAV v Brně. Brno, 1969, 156 s.
- Podrobná geomorfologická mapa 1 : 25 000 (list Dolní Kounice). Studia Geographica 1. Geografický ústav ČSAV v Brně. Brno, 1969, s. 139-148.
- Cryogene processes and the development of cryoplanation terraces. Biuletyn Peryglacjalny 18. Łódź, 1969, s. 115-125.
- Thermokarst in Siberia and its influence on the development of lowland relief. (Spoluautor Czudek, T.) Quaternary Research 1 (1). New York, 1970, s. 103-120.
- Pleistocene cryopedimentation in Czechoslovakia. (Spoluautor Czudek, T.) Acta Geographica Lodziensia 24. Łódź, 1970, s. 101-108.
- Zpráva o studiu kryogenních jevů na Sibiři a Dálném východě. (Spoluautor Czudek, T.) Zprávy Geografického ústavu ČSAV v Brně 7 (4). Brno, 1970, s. 1-25.
- Některé problémy interpretace povrchových tvarů České vysočiny. (Spoluautor Czudek, T.) Zprávy Geografického ústavu ČSAV v Brně 7 (1). Brno, 1970, s. 9-28.

- ČSSR. Land – Volk – Wirtschaft in Stichworten.** (Spoluautori Blažek, M., Macka, M.) Verlag F. Hirt, Wien, 1971, 143 s.
- Geography of Czechoslovakia.** (Spoluautor Střída, M., Eds.) Academia, Praha, 1971, 330 s.
- Pleistocene cryoplanation in the Česká vysočina Highlands, Czechoslovakia. (Spoluautor Czudek, T.) Transactions of the Institute of British Geographers 52. London, 1971, s. 92-112.
- O vzniku povrchových tvarů Hrubého Jeseníku. Campanula 2. Ostrava, 1971, s. 7-18.
- Die Pedimentation im subnivalen Bereich. Göttinger Geographische Abhandlungen. Hans Poster Festschrift 60. Göttingen, 1972, s. 145-154.
- Manual of detailed geomorphological mapping.** (S kolektivom autorov) Academia, Praha, 1972, 344 s.
- Krajina. Životné prostredie VI (2). Bratislava, 1972, s. 67-70.
- Klasifikace a terminologie kryogenních jevů. Sborník Československé společnosti zeměpisné 77 (3). Praha, 1972, s. 303-309.
- Úvod do studia reliéfu Země. Vysokoškolské skriptá. SPN, Praha, 1973, 199 s.
- Die Reliefentwicklung während der Dauerfrostbodendegradation. (Spoluautor Czudek, T.) Rozpravy ČSAV, ř. MPV 83 (2). Praha, 1973, s. 1-70.
- Systémová teorie a studium krajiny.** Studia Geographica 40. Geografický ústav ČSAV v Brně, Brno, 1974, s. 1-200.
- Úvod do teorie krajiny. Vysokoškolské skriptá. Vysoká škola zemědělská v Brně, Brno, 1974, 84 s.
- Die ČSSR. Eine Information über unseren Nachbarn.** (Ed.) Geographische Bausteine, Neue Reihe 13. VEB Hermann Haack, Gotha/Leipzig, 1975, s. 1-144.
- Úvod do obecné fyzické geografie.** (Spoluautori Quitt, E., Raušer, J.) Academia, Praha, 1976, 400 s.
- Handbuch der geomorphologischen Detailkartierung.** (Ed.) Verlag F. Hirt, Wien, 1976, 463 s.
- Rukovodstvo po detal'nomu geomorfologičeskomu kartirovaniju.** (Ed.) Meždunarodnyj geografičeskij sojuz – Kommissija po geomorfologičesknoj sjemke i kartirovaniju. Brno, 1976, 336 s.
- The slopes of Central Moravian Carpathians: periglacial or temperate? (Spoluautor Czudek, T.) Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica 10. Kraków, 1976, s. 3-14.
- Planation surfaces of the Moravian Carpathians (Czechoslovakia). Sborník Československé společnosti zeměpisné 81 (1). Praha, 1976, s. 9-15.
- Pleistocene continental glaciation and its effect on the relief of the northeastern part of the Bohemian Highlands. Studia Soc. Sci. Torunensis 8C, Geogr.-Geol. 4-6. Toruń, 1976, s. 63-74.
- Teoria sistem i izučeniije landšafta.** Progres, Moskva, 1977, 223 s.
- Životní prostředí ČSR.** (S kolektivom autorov) Studia Geographica 39. Geografický ústav ČSAV v Brně, Brno, 1977, s. 1-93.
- Fyzickogeografické regiony České socialistické republiky. (Spoluautori Quitt, E., Raušer, J.) Sborník Československé společnosti zeměpisné 82. Praha, 1977, s. 89-102. Mapa.
- Periglaciální geomorfologie: současné problémy a vyhlídky do budoucnosti. Zprávy Geografického ústavu ČSAV v Brně 14 (3). Brno, 1977, s. 73-91.
- Kvartérní vývoj svahů a zarovnaných povrchů v ČSR. Zprávy Geografického ústavu ČSAV v Brně 14 (4). Brno, 1977, s. 97-111.

- Teorie a metodologie současné geografie. *Studia Geographica* 65. Geografický ústav ČSAV v Brně, Brno, 1978, s. 1-137.
- Životní prostředí České socialistické republiky.** (S kolektivom autorov) SPN, Praha, 1978, 158 s.
- Guide to medium-scale geomorphological mapping.** (Spoluautor Embleton, C., Eds.) Schweizerbarische Verlagsbuchhandlung, Stuttgart, 1978, 348 s.
- Periglacial geomorphology: Present problems and future prospects. In: Embleton, C., Brunson D., Jones D., K., C.: *Geomorphology: Present problems and future prospects.* Oxford University Press, Oxford, 1978, s. 139-153.
- Teorie a metodologie současné geografie.** *Studia Geographica* 65. Geografický ústav ČSAV v Brně. Brno, 1978, s. 1-137.
- Typy reliéfu Země.** (Spoluautor Zeman, J.) Academia, Praha, 1979, 327 s.
- Teorie kulturní krajiny. Sborník Československé geografické společnosti 84 (1). Praha, 1979, s. 22-35.
- Úvod do studia a dějiny geografie.** (Spoluautori Riedlová, M., Pech, J.) Vysokoškolská učebnice. SPN, Praha, 1980, 159 s.
- Kryopedimenty: jejich vznik a vývoj. *Scripta Fac. Sci. Nat. Univ. Purkianae Brunensis, Geogr.* 10 (5). Brno, 1980, s. 221-232.
- Geomorphological Mapping: Progress and Problems. In: Sharma H., S., Ed.: *Perspectives in Geomorphology.* Concept Publishing Co. New Delhi, vol. III. New Delhi, 1981, s. 221-235.
- Náuka o krajině. Vysokoškolské skriptá. SPN, Praha, 1981, 253 s.
- Vztahy přírody a techniky v krajině. *Životné prostredie* XV (5). Bratislava, 1981, s. 229-232.
- Geomorphologische Kartierung in mittleren Massstäben.** (Spoluautori Embleton, C., Kugler, H., Eds.) VEB Hermann Haack, Gotha, 1982, 254 s.
- Obecná geomorfologie I. Vysokoškolské skriptá. SPN, Praha, 1982, 101 s.
- Zarovnané povrchy České vysočiny. In: Geomorfologická konference konaná na počest 100. výročí narození profesora J.V. Daneše. Univerzita Karlova, Praha, 1982, s. 37-45.
- Fossil periglacial phenomena in Czechoslovakia and their paleoclimatic evaluation. *Földrajzi közlemények* XXXI (3-4). Budapest, 1983, s. 258-265.
- Obecná geomorfologie II. Vysokoškolské skriptá. SPN, Praha, 1983, 122 s.
- Poverchnosti vyravnivaniya i jich značenije dlja morfostrukturnogo analiza molodych platform na primere Bogemskogo massiva. In: 27-yj Meždunarodnyj geologičeskij kongres, Četvertičnaja geologija i geomorfologija, sekcija C-03, Doklady, tom 3. Moskva, 1984, s. 89-98.
- Obecná geomorfologie III. Vysokoškolské skriptá. SPN, Praha, 1984, 139 s.
- Kvartér (geologie a geomorfologie). (Spoluautor Zeman, A.) Vysokoškolské skriptá. SPN, Praha, 1984, 192 s.
- Fyzická geografie I.** (Spoluautori Netopil, R., Brázdil, R., Prošek, P.) Vysokoškolská učebnice. SPN, Praha, 1984, 272 s.
- Fossil periglacial phenomena in Czechoslovakia and their paleoclimatic evaluation. *Scripta Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun.* 14 (7). Brno, 1984, s. 343-348.
- Natürlich-technische Systeme und Umwelt mit Beispielen aus der ČSSR. *Petermanns Geographische Mitteilungen* 129 (2). Gotha, 1985, s. 121-124.

- Morfogeneze epiplatformních pohoří České vysočiny (na příkladu Hrubého Jeseníku). Geografický časopis 37 (2-3). Bratislava, 1985, s. 303-313.
- Geografie Československé socialistické republiky.** (Spoluautori Mištera, L., Bašovský, O.) Vysokoškolská učebnica. SPN, Praha, 1985, 385 s.
- Metódy kvartérně geologického a geomorfologického výzkumu. (Spoluautori Bezvodová, J., Zeman, A.) Vysokoškolské skriptá. SPN, Praha, 1985, 207 s.
- Pseudokarst in volcanic tuffs of the Paektusan Mt., People's Republic of Korea. Communications 9. Congreso Internacional de Espeleología Espana 1986, Vol. 2. Barcelona, 1986, s. 23.
- Struktura a stabilita zemědělské krajiny. Životné prostredie XX (2). Bratislava, 1986, s. 61-65.
- Obsah tabule kulturní krajiny ČSSR a její využití při vyučování zeměpisu. Přírodní vědy ve škole 38 (1). Praha, 1986, s. 36-38.
- Kvantitativní výzkum svahových pochodů ve Vnějších Západních Karpatech. Geografický časopis 38 (2-3). Bratislava, 1986, s. 178-185.
- Úvod do štúdia teoretickej geografie.** SPN, Bratislava, 1987, 242 s.
- Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny.** (Ed.) Academia, Praha, 584 s.
- Obecná geomorfologie.** Vysokoškolská učebnica. Academia, Praha, 1987, 476 s.
- Zeměpis 5.** (Spoluautori Kühnlová, H., Brinke, J., Obermann, A.) SPN, Praha, 1987, 237 s.
- Quantitative study of debris movements on slopes in Western Carpathians. Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica XXII. Kraków, 1988, s. 83-90.
- Nauka o krajině. 2. vyd. Vysokoškolské skriptá. Univerzita Palackého, Olomouc, 1990, 253 s.
- Periglacial processes in karst regions. 10th International Congress of Speleology Proceedings, III. Budapest, 1990, s. 732-733.
- K terminologii v učebnicích zeměpisu pro základní školu. Přírodní vědy ve škole 41 (1989-90), č. 10. Praha, 1990, s. 351.
- Joint Valleys: Origin and development. (Spoluautor Loyda, L.) Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Rerum Naturalium, Geographica-Geologica XXIX (98). Univerzita Palackého, Olomouc, 1990, s. 13-00.
- Vysvětlivky k použití značkového klíče pro mapování pseudokrasu. In: Příručka mapování pseudokrasu. Knihovna České speleologické společnosti sv. 20. Česká speleologická společnost, Praha, 1990.
- Die Naturresourcen der Nordpolargebiete – ihre Nutzung und Schutz. Nova Acta Leopoldina NF 64 (276). Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina, Halle/Saale, 1991, s. 119-131.
- Problémy s tuhými odpady v okrese Olomouc. (Spoluautor Ivančíková, P.) Životné prostredie, XXV (5). Bratislava, 1991, s. 239-243.
- Geomorfologická specifika vybraných lokalit jaderných elektráren v ČSFR. (Spoluautor Kalvoda, J.) Životné prostredie XXV (6). Bratislava, 1991, 300-305.
- Kritéria geomorfologického hodnocení lokalit výstavby a provozu jaderně energetických zařízení. (Spoluautor Kalvoda, J.) Životné prostredie XXV (6). Bratislava, 1991, 311-315.
- O vlivu permafrostu na vývoj Moravského krasu v pleistocénu. In: Sborník referátů z geografického sympózia k 100. výročí narození významného čs. geografa Františka Vitáska. Geografický ústav ČSAV v Brně, Brno, 1991, s. 99-103.
- Univ. Prof. Dr. František Vitásek jako geomorfolog. In: Sborník referátů z geografického sympózia k 100. výročí narození významného čs. geografa Františka Vitáska, Brno, 1991, s. 17-20.

- Kvantitativní výzkum pohybu sutí na svazích Hrubého Jeseníku. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Rerum Naturalium, Geographica-Geologica* XXX (103). Univerzita Palackého, Olomouc, 1991, s. 7-26.
- Vlastivěda moravská. Země a lid. Neživá příroda.** (Spoluautor Novák, V., Eds.) Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Brno, 1992, 242 s.
- Zpráva o geomorfologickém mapování Hejdy a jejího okolí v Polické vrchovině. (Spoluautor Kopecký, J.) *Sborník České geografické společnosti* 97 (3). Praha, 1992, s. 184-189.
- Geomorphology of Hejda Mesa in the Police Basin, spoluautor Kopecký, J. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Fac. Rer. Nat., Geographica-Geologica*, XXXI (109). Olomouc, 1992, s. 17-28.
- Geomorphology and the location of nuclear power plant sites: The Czechoslovakian experience. (Spoluautor Kalvoda, J.) *GeoJournal*, 28, 4. Dordrecht, s. 395-402.
- Krajina a katastrofy. *Životné prostredie*, XXVII (2). Bratislava, 1993, s. 73-74.
- Zpráva o geomorfologickém mapování stolového vrchu Ostaše a jeho západního okolí v Polické vrchovině. (Spoluautor Kopecký, J.) *Sborník České geografické společnosti* 98 (3). Praha, 1993, s. 190-192.
- Zpráva o výzkumu pleistocenních kryogenních tvarů Ještědského hřbetu. (Spoluautori Maté, V., Voženilek, V.) *Sborník České geografické společnosti*, 98 (2). Praha, 1993, s. 48-49.
- Geografická pozice Moravského krasu. In: R. Musil a kol.: *Moravský kras – labyrinty poznání*. Vyd. J. Bližňák, GEO Program, Adamov, 1993, s. 26-29.
- Geologie a geomorfologie Moravského krasu. (Spoluautori Dvořák, J., Štelcl, O.) In: R. Musil a kol.: *Moravský kras – labyrinty poznání*. Vyd. J. Bližňák, GEO Program, Adamov, 1993, s. 32-68.
- Global warming and permafrost in Eurasia: A catastrophic scenario. *Geomorphology*, Vol. 10. Amsterdam, 1994, s. 317-329.
- Geomorphological processes and landforms in the southern part of the Polická vrchovina Highland (Czech Republic). (Spoluautor Kopecký, J.) *GeoJournal*, 32. Dordrecht, 1994, s. 231-240.
- Zpráva o geomorfologickém mapování Kočičích skal a jejich okolí v Polické vrchovině. (Spoluautor Kopecký, J.) *Sborník České geografické společnosti* 99 (4). Praha, 1994, s. 219-223.
- Natural resources of the northern polar regions: Its use and protection. In: *XXth Polar Symposium Lublin*. Lublin, 1993, s. 321-327.
- Global warming and permafrost in Eurasia: A catastrophic scenario. In: *International Congress on Geomorphological Hazards in Asia-Pacific Region*. Abstract. Waseda University, Tokyo, 1993 s. 14-18.
- Global warming and the natural resources of the northern polar regions: Their use and conservation. *Collected Reports of the Natural Science Faculty of Palacký University Olomouc, Geography-Geology*, XXXIII (118). Olomouc, 1994, s. 5-18.
- Geomorphology of Ostaš Mesa in the Polická pánev Basin (Czechoslovakia). (Spoluautor Kopecký, J.) *Collected Reports of the Natural Science Faculty of the Palacký University Olomouc, Geography-Geology*, XXX. Olomouc (118), 1994, s. 19-36.
- Země a její povrch. Fyzický zeměpis pro základní školy a nižší ročníky osmiletých gymnázií.** (Spoluautor Horník, S.) *Prospektum*, Praha, 1995, 76 s.
- Parallels between karst relief and granite relief: Case study of the Bohemian Highlands, Czech Republic. *Acta Montana IRSM AS CR* (1993), Series A, No. 8 (97). Praha, 1995, s. 7-15.

- Zpráva o geomorfologickém mapování okolí Pěkova v Polické vrchovině. (Spoluautor Kopecký, J.) Sborník České geografické společnosti 100 (4). Praha, 1995, s. 296-298.
- Vliv struktury na georeliéf pískovcových oblastí. (Spoluautor Kopecký, J.) Geographica Slovaca, 10. Bratislava, 1995, s. 37-45.
- Problems of landscape behaviour. Ecology (Bratislava), Supplement, I. Bratislava, 1996, s. 23-28.
- Catastrophic implications of global climatic change in the cold regions of Eurasia. GeoJournal, 38, 3. Dordrecht, Boston, London, 1996, s. 241-250.
- Slope failures in metamorphic basement rocks of the Dyje river valley, Podyjí National Park, Czech Republic. (Spoluautor Kopecký, J.) Moravian Geographical Reports. Institute of Geonics Brno, 4, 2. Brno, 1996, s. 2-11.
- Výchova k péči o životní prostředí a problém vzoru v české společnosti. Životné prostredie, XXX (3), Bratislava, 1996, s. 120-122.
- Human-induced environmental changes in Central Europe. IAG European Regional Geomorphological Conference Hungary 1966, Plenary Papers. Budapest, 1996, s. 41-436.
- Poruchy svahů údolí Dyje u Vranova nad Dyjí: fakta a hypotézy. Příroda 3. Agentura ochrany přírody ČR Praha – Správa NP Podyjí, Znojmo, 1996, s. 55-62.
- Hlavní trendy v současné geomorfologii. In: Učební text: Gradace profesní dráhy učitele přírodovědných předmětů. Paido, edice pedagogické literatury. Brno, 1966, s. 128-138.
- Krajina a lidé. Učebnice zeměpisu pro základní školy a nižší ročníky osmiletých gymnázií.** (Spoluautor Horník, S.) Prospektum, Praha, 1977, s. 55.
- Geografie 1. Fyzickogeografická část.** (Spoluautoři Voženílek, V., Vysoudil, M.) SPN, Pedagogické nakladatelství, Praha, 1997, 94 s.
- Planeta Země a její krajiny. Zeměpis pro 6. a 7. ročník základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií.** (Spoluautor Horník, S.) SPN, Pedagogické nakladatelství, Praha, 1997, 96 s.
- Přírodní krajiny. In: V. Novák, K. Hudec a kol.: Vlastivěda Moravská. Země a Lid. Nová řada, Sv. 2, Živá příroda. Muzejní a vlastivědní společnost v Brně, Brno, 1997, s. 11-40.
- Geologické (krajinařské) mapování na příkladu Beskyd. In: Beskydy – krajinná dominanta Ostravsko-karvinské aglomerace. Nadace Beskydy, Ostrava, 1997, s. 21-39.
- Povrchové tvary a současné geomorfologické pochody v jižní části Broumovské kotliny a české části Stolových hor (list základní mapy 1 : 25 000 04-34 Martínkovice). (Spoluautor Kopecký, J.) Geografie – Sborník České geografické společnosti 102 (1). Praha, 1997, s. 31-41.
- General Geomorphological Maps and Geomorphological Information System. (Spoluautor Kopecký, J.) Acta Universitatis Carolinae, Geographica, XXX (1). Praha, 1997, s. 55-64.
- Geomorfologické poměry Králického Sněžníku (Česká republika). (Spoluautor Kopecký, J.) In: Mečiar, J., Pavlů, R., Eds.: Geografie VIII. Katedra geografie pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Brno, 1997, s. 7-30.
- Počítačová podrobná geomorfologická mapa 1 : 10 000. (Spoluautoři Kopecký, J., Létal, A., Voženílek, V.) In: Kartografie na přelomu tisíciletí. 12. kartografická konference Olomouc 16. až 18. září 1997. Univerzita Palackého, Olomouc, 1997, s. 277-280.
- Geomorfologické poměry listu základní mapy Žamberk 14-14 ve Východních Čechách. (Spoluautor Kopecký, J., Vítek, J.) In: Mečiar, J., Ed.: Geografie IX. Katedra geografie pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Brno, 1997, s. 23-27.

- Planeta Země se představuje pro základní školy včetně škol s výukou podle vzdělávacího programu obecná škola.** (Spoluautor Novák, S.) Vydavatelství a nakladatelství Práce, Praha, 1998, 79 s.
- Zeměpis světadílů. Zeměpis pro 6. a 7. ročník základní školy.** (Spoluautor Mališ, I.) SPN, Pedagogické nakladatelství, Praha, 1998, 79 s.
- Mt. Králický Sněžník (Czech Republic): Landforms and problem of pleistocene glaciation. (Spoluautor Kopecký, J.) Moravian Geographical Records, 6 (2). Brno, 1998, s. 18-37.
- Regionální geografie světa 3. Geografie pro střední školy.** (Spoluautoři Pluskal, M., Dvořák, L., Lepka, I., Malý, J., Nop, R., Voženílek V.) SPN, Pedagogické nakladatelství, Praha, 1988, 136 s.
- K otázce výskytu pleistocenních ledovců s chladnou bází v České vysočině (Česká republika). Geografický časopis 50 (3-4). Bratislava, 1998, s. 211-219.
- Lidé žijí a hospodaří na Zemi. Zeměpis pro 8. a 9. ročník základní školy.** (Spoluautoři Chalupa, P., Rux, J.) SPN, Pedagogické nakladatelství, Praha, 1998.
- Geomorfologické poměry okolí Ledových slují v Národním parku Podyjí. (Spoluautor Kopecký, J.) Pseudokrasový sborník I. Česká speleologická společnost, Praha, 1999, s. 11-22.
- Klimaschwankungen und Geoprosesse im kalten Norden Eurasiens. Jahrbuch 1998 der Deutschen Akademie der Naturforscher Leopoldina (Halle/Saale), Leopoldina (R. 3) 44 (1999). Halle – Saale, 1999, s. 339-349.
- Geoekologie do 21. století. (Geocology into the twenty-first century). Geografický časopis 51 (4). Bratislava, 1999, s. 361-372.
- Krajinná ekologie a geoekologie na přelomu tisíciletí. Geografie XI, část A, Sborník prací pedagogické fakulty Masarykovy univerzity 145, ř. přírodních věd 22. Brno, 1999, s. 25-32.
- Geomorfologické poměry listu základní mapy Nové Město nad Metují 14-11 ve Východních Čechách. (Spoluautoři Kopecký, J., Létal, A., Vitek, J., Voženílek, V.) Geografie XI, část B, Sborník prací pedagogické fakulty Masarykovy univerzity 145, ř. přírodních věd 22. Brno, 1999, s. 325-353.
- Vybrané kapitoly z krajinné ekologie.** Vysokoškolské skriptá. Pedagogická fakulta MU, Brno, 1999, 102 s.
- Modelování erozních procesů. Experimentální studie Trkmanka. (Modelling of erosional processes. Experimental Model Area Trkmanka River). (Spoluautor Voženílek, V.) Geoinfo 1 (2000). Praha, 2000, s. 19-21.
- Modelling of soil erosion hazards as a response of land use changes. (Spoluautor Voženílek, V.) Geografie – Sborník České geografické společnosti 105 (2). Praha, 2000, s. 166-176. ISSN 1212-0014
- Modelování radového rizika. (Spoluautor Voženílek, V.) Geoinfo 3(2000). Praha, 2000, s. 36-38.
- Zeměpis 1.** (Spoluautor Voženílek, V.) Prodos, Olomouc, 2000, 103 s.
- Zeměpis 1. Pracovní sešit.** (Spoluautor Voženílek, V.) Prodos, Olomouc, 2000, 47 s.
- Landscape ecology into the twenty-first century. Ekológia (Bratislava) 19, Supplementum 2. Bratislava, 2000, s. 9-17.